30 Ιανουαρίου 2026

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες

Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Πολυμέσα - Multimedia / Συναξαριακές Μορφές

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες

Εορτάζει στις 30 Ιανουαρίου εκάστου έτους.

Ομού δίκαιον τρεις σέβειν Εωσφόρους,

Φως τρισσολαμπές πηγάσαντες εν βίω.

Κοινόν τον ύμνον προσφέρειν πάντας θέμις,

Τοις εκχέασι πάσι κοινήν την χάριν.

Έαρ χελιδών ου καθίστησι μία·

Αι τρεις αηδόνες δε των ψυχών έαρ.

Την μεν νοητήν η Τριας λάμπει κτίσιν,

Τριάς γε μην αύτη δε την ορωμένην.

Απώλεσαν μεν οι πάλαι Θεού σέβας,

Εξ Ηλίου τε και Σελήνης αφρόνως·

Κάλλος γαρ αυτών θαυμάσαντες και τάχος,

Ώσπερ θεοίς προσήγον ουκ ορθώς σέβας.

Εκ των τριών τούτων δε φωστήρων πάλιν,

Ημείς ανηνέχθημεν εις Θεού σέβας,

Καλλει βίου γαρ, τη τε πειθοί των λόγων,

Πείθουσι πάντας τον μόνον Κτίστην σέβειν.

Κτίσιν συνιστά την δε την ορωμένην,

Το Πυρ, Αηρ, Ύδωρ τε, και Γης η φύσις.

Οι δ᾽ αὖ συνιστώντές τε κόσμον τον μέγαν,

Την προς Θεόν τε Πιστιν, ως άλλην κτίσιν

Στοιχειακής φέρουσι Τριάδος τύπον.

Μελει γαρ αυτοίς ουδενός των γηΐνων,

Και γήϊνον νουν έσχον ουδέν εν λόγοις.

Ο Γρηγόριος γαρ πυρ πνέει νους τον λόγον,

Προς ύψος αυ πείθοντα πάντα εκτρέχειν.

Τοις λιποθυμήσασι δ᾽ ἐκ παθών πάλιν,

Αναπνοή τις οι Βασιλείου λόγοι.

Μιμούμενος δε την ροήν των υδάτων,

Ο καρδίαν τε και στόμα χρυσούς μόνος,

Τους εκτακέντας εκ παθών αναψύχει.

Ούτω προς ύψος την βροτών πάσαν φύσιν,

Εκ της χθονός φέρουσι τοις τούτων λόγοις.

Λαμψεν ενί τριακοστή χρυσοτρισήλιος αίγλη.

Η αιτία για την εισαγωγή της εορτής των Τριών Ιεραρχών στην Εκκλησία είναι το εξής γεγονός:

Κατά τους χρόνους της βασιλείας του Αλεξίου του Κομνηνού (1081 – 1118 μ.Χ.), ο οποίος διαδέχθηκε στη βασιλική εξουσία τον Νικηφόρο Γ’ τον Βοτενειάτη (1078 – 1081 μ.Χ.), έγινε στην Κωνσταντινούπολη φιλονικία ανάμεσα σε λόγιους και ενάρετους άνδρες. Άλλοι θεωρούσαν ανώτερο τον Μέγα Βασίλειο (1 Ιανουαρίου), χαρακτηρίζοντάς τον μεγαλοφυΐα και υπέροχη φυσιογνωμία. Άλλοι τοποθετούσαν ψηλά τον ιερό Χρυσόστομο (13 Νοεμβρίου) και τον θεωρούσαν ανώτερο από τον Μέγα Βασίλειο και τον Γρηγόριο και, τέλος, άλλοι, προσκείμενοι στον Γρηγόριο τον Θεολόγο (25 Ιανουαρίου), θεωρούσαν αυτόν ανώτερο από τους δύο άλλους, δηλαδή από τον Βασίλειο και τον Χρυσόστομο. Η φιλονικία αυτή είχε σαν αποτέλεσμα να διαιρεθούν τα πλήθη των Χριστιανών και άλλοι ονομάζονταν «Ιωαννίτες», άλλοι «Βασιλείτες» και άλλοι «Γρηγορίτες».

Στην έριδα αυτή έθεσε τέλος ο Μητροπολίτης Ευχαΐτων, Ιωάννης ο Μαυρόπους. Αυτός, κατά την διήγηση του Συναξαριστή, είδε σε οπτασία τους μέγιστους αυτούς Ιεράρχες, πρώτα καθένα χωριστά και στη συνέχεια και τους τρεις μαζί. Αυτοί του είπαν: «Εμείς, όπως βλέπεις, είμαστε ένα κοντά στον Θεό και τίποτε δεν υπάρχει που να μας χωρίζει η να μας κάνει να αντιδικούμε. Όμως, κάτω από τις ιδιαίτερες χρονικές συγκυρίες και περιστάσεις που βρέθηκε ο καθένας μας, κινούμενοι και καθοδηγούμενοι από το Άγιο Πνεύμα, γράψαμε σε συγγράμματα και με τον τρόπο του ο καθένας, διδασκαλίες που βοηθούν τους ανθρώπους να βρουν τον δρόμο της σωτηρίας. Επίσης, τις βαθύτερες θείες αλήθειες, στις οποίες μπορέσαμε να διεισδύσουμε με το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, τις συμπεριλάβαμε σε συγγράμματα που εκδώσαμε. Και ανάμεσά μας δεν υπάρχει ούτε πρώτος, ούτε δεύτερος, αλλά, αν πεις τον ένα, συμπορεύονται δίπλα του και οι δύο άλλοι. Σήκω, λοιπόν, και δώσε εντολή στους φιλονικούντες να σταματήσουν τις

έριδες και να πάψουν να χωρίζονται για εμάς. Γιατί εμείς, και στην επίγεια ζωή που είμασταν και στην ουράνια που μεταβήκαμε, φροντίζαμε και φροντίζουμε να ειρηνεύουμε και να οδηγούμε σε ομόνοια τον κόσμο. Και όρισε μία ημέρα να εορτάζεται από κοινού η μνήμη μας και καθώς είναι χρέος σου, να ενεργήσεις να εισαχθεί η εορτή στην Εκκλησία και να συνταχθεί η ιερή ακολουθία. Ακόμη ένα χρέος σου, να παραδόσεις στις μελλοντικές γενιές ότι εμείς είμαστε ένα για τον Θεό. Βεβαίως και εμείς θα συμπράξουμε για τη σωτηρία εκείνων που θα εορτάζουν τη μνήμη μας, γιατί έχουμε και εμείς παρρησία ενώπιον του Θεού».

Έτσι ο Επίσκοπος Ευχαΐτων Ιωάννης ανέλαβε τη συμφιλίωση των διαμαχόμενων μερίδων, συνέστησε την εορτή της 30ης Ιανουαρίου και συνέγραψε και κοινή Ακολουθία, αντάξια των τριών Μεγάλων Πατέρων.

Η εορτή αυτής της Συνάξεως του Μεγάλου Βασιλείου, του Γρηγορίου του Θεολόγου και του Ιωάννου του Χρυσοστόμου, αποτελεί το ορατό σύμβολο της ισότητας και της ενότητας των Μεγάλων Διδασκάλων, οι οποίοι δίδαξαν με τον άγιο βίο τους το Ευαγγέλιο του Χριστού. Είναι εκείνοι, οι οποίοι εξ’ αιτίας της ταπεινώσεώς τους μπροστά στην αλήθεια, έχουν λάβει το χάρισμα να εκφράζουν την καθολική συνείδηση της Εκκλησίας και ότι διδάσκουν δεν είναι απλώς δική τους σκέψη η προσωπική τους πεποίθηση, αλλά είναι επιπλέον η ίδια η μαρτυρία της Εκκλησίας, γιατί μιλούν από το βάθος της καθολικής της πληρότητας.

Περί τις αρχές του 14ου αιώνα μ.Χ. ανεγέρθη ναός των Τριών Ιεραρχών κοντά στην Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολης, δίπλα σχεδόν στη μονή της Παναχράντου.

Απολυτίκιον (Κατέβασμα)

Ήχος α’.

Τους τρεις μεγίστους φωστήρας της Τρισηλίου θεότητος, τους την οικουμένην ακτίσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τους μελιρρύτους ποταμούς της σοφίας, τους την κτίσιν πάσαν θεογνωσίας νάμασι καταρδεύσαντας, Βασίλειον τον μέγαν, και τον Θεολόγον Γρηγόριον, συν τω κλεινώ Ιωάννη, τω την γλώτταν χρυσορρήμονι, πάντες οι των λόγων αυτών ερασταί, συνελθόντες ύμνοις τιμήσωμεν· αυτοί γαρ τη Τριάδι, υπέρ υμών αεί πρεσβεύουσιν.

Κοντάκιον

Ήχος β’. Τους ασφαλείς.

Τους Ιερούς και θεοφθόγγους Κήρυκας, την κορυφήν των Διδασκάλων Κύριε, προσελάβου εις απόλαυσιν των αγαθών σου και ανάπαυσιν· τους πόνους γαρ εκείνων και τον κάματον, εδέξω υπέρ πάσαν ολοκάρπωσιν, ο μόνος δοξάζων τους Αγίους σου.

Κάθισμα

Ήχος πλ. δ’. Την Σοφίαν και Λογον.

Τους μεγάλους φωστήρας τους φεραυγείς, Εκκλησίας τους πύργους τους αρραγείς, συμφώνως αινέσωμεν, οι των καλών απολαύοντες, και των λόγων τούτων, ομού και της χάριτος· τον σοφόν Χρυσορρήμονα, και τον μέγαν Βασίλειον, συν τω Γρηγορίω, τω λαμπρώ θεολόγω· προς ους και βοήσωμεν, εκ καρδίας κραυγάζοντες· Ιεράρχαι τρισμέγιστοι, πρεσβεύσατε Χριστώ τω Θεώ, των πταισμάτων άφεσιν δωρήσασθαι, τοις εορτάζουσι πόθω, την Αγίαν μνήμην υμών.

Ο Οίκος

Τις ικανός τα χείλη διάραι, και κινήσαι την γλώσσαν προς τους πνέοντας πυρ, δυνάμει Λογου και Πνεύματος; όμως τοσούτον ειπείν θαρρήσω, ότι πάσαν παρήλθον την ανθρωπίνην φύσιν οι τρεις, τοις πολλοίς και μεγάλοις χαρίσμασι, και εν πράξει και θεωρία, τους κατ ἄμφω λαμπρούς υπεράραντες· διο μεγίστων δωρεών τούτους ηξίωσας, ως πιστούς σου θεράποντας, ο μόνος δοξάζων τούς Αγίους σου.

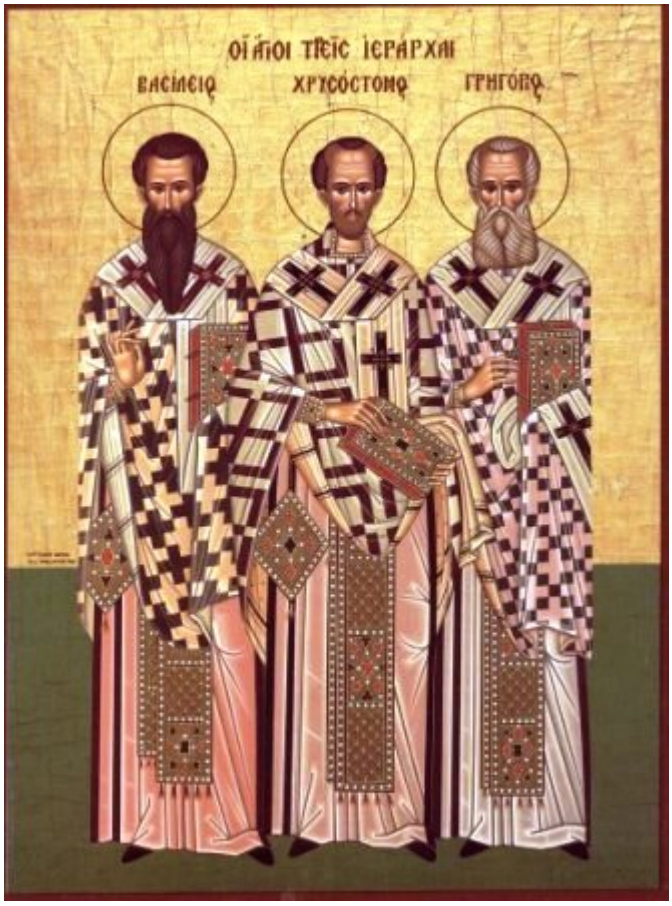
Μεγαλυνάριον

Ρήτορες σοφίας θεοειδείς, στύλοι Εκκλησίας, ουρανίων μυσταγωγοί, Βασίλειε πάτερ, Γρηγόριε θεόφρον, και θείε Ιωάννη, κόσμω εδείχθητε.

Οπτικοακουστικό Υλικό

Ακούστε το απολυτίκιο!

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες

Άγιοι Τρεις Ιεράρχες (Ο Βασίλειος αριστερά, ο Χρυσόστομος δεξιά, στο κέντρο ο Γρηγόριος)- Φανάρι, Κωνσταντινούπολη

Αγίες Εμμελεία, Νόννα και Ανθούσα, οι μητέρες των Τριών Ιεραρχών

Πηγή: .saint.gr